

**Міністерство освіти і науки України
Навчально-науковий інститут економіки та бізнес-освіти
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини (м. Умань, Україна)
Національний інститут економічних досліджень (м. Батумі, Грузія)
Міланський державний університет (м. Мілан, Італія)
Університет Неаполіс (м. Пафос, Кіпр)**

**ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ В ХХІ СТ.:
ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

**МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції**

18-19 травня 2017 року, м. Умань

**Умань
Видавець «Сочінський М. М.»
2017**

УДК 33+005](06)
ББК 65я43
Е45

*Рекомендовано до друку Вченою радою Навчально-наукового
інституту економіки та бізнес-освіти
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № 9 від 21 квітня 2017 року)*

Редакційна колегія:

Чирва О. Г., д. е. н., професор (головний редактор);
Білошкурський М. В., к. е. н., доцент;
Слатвінський М. А., к. е. н., доцент;
Чвертко Л. А., к. е. н., доцент.

Е45 **Економіка та управління в ХХІ ст.: виклики та перспективи розвитку** : матер. Міжнародної наук.-практ. конф., 18-19 травня 2017 р., м. Умань / за ред. д. е. н., проф. О. Г. Чирви. – Умань : Видавець «Сочінський М. М.», 2017. – 260 с.

ISBN 978-966-304-210-7

Збірник містить тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Економіка та управління в ХХІ ст.: виклики та перспективи розвитку» (18-19 травня 2017 р.), що відбулася на базі Навчально-наукового інституту економіки та бізнес-освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Матеріали відображають результати досліджень учених, аспірантів та студентів з актуальних проблем розвитку національної економіки.

УДК 33+005](06)
ББК 65я43

ISBN 978-966-304-210-7

© Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини, 2017
© Автори тез, 2017

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ СФЕРИ 10

Черевко О. В., Водяник Т. В.

ФАКТОРИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ 10

Бондарук О. С.

СУТНІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ 14

Гарник О. А.

СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ 16

Корнієнко Т. О.

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ 20

Король І. В.

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЦІНОУТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ 22

Максимук Лариса, Левонюк Лариса

НЕКОТОРЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ-ВОЛОНТЕРОВ ДЛЯ СОПРОВОЖДЕНИЯ МЕЖДУНАРОДНЫХ МЕРОПРИЯТИЙ 24

Миколайко В. П., Миколайко І. І.

ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ НАСІННЯ ЦИКОРІЮ КОРЕНЕПЛІДНОГО У БОГАРНИХ УМОВАХ 27

Мірзоахмедов Фахріддін, Назрізода Саїдрахмон, Ястремський Олександр

ДОДАНА ВАРТІСТЬ У КРАЇНАХ ПОЯСУ ВЕЛИКОГО ШОВКОВОГО ШЛЯХУ 31

Павлов О. І., Самофатова В. А.

ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ РЕГІОНУ 34

Пачева Н. О.

ДОВІРА – ПОЗАЕКОНОМІЧНИЙ, СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ІНСТИТУТ 37

Петренко П. С.

СИТУАЦІЯ ДЛЯ РОЗДУМІВ І АНАЛІЗУ: СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ Є НАЙВАЖЛИВІШОЮ ЧАСТИНОЮ ПРОЦЕСУ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ 40

Підлісний Є. В.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ 43

Павлов О. І.,
д. е. н., професор;
Самофатова В. А.,
к. е. н., доцент, докторант,
Одеська національна академія харчових технологій

ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ РЕГІОНУ

Сталий розвиток агропродовольчої сфери (АПС) регіону варто розглядати як процес забезпечення продовольчої безпеки теперішнього та майбутніх поколінь, яке досягається раціональним використанням наявного природно-ресурсного потенціалу. У найширшому змісті стратегія сталого розвитку має бути спрямована на досягнення гармонії у відносинах між людьми, суспільством та природою. Зокрема, у світогляді видатних науковців з фізичної економії (М. Руденка та С. Подолинського) найвагомими чинниками в отриманні продуктів харчування були і залишаються – енергія сонця, ґрунту, води і повітря і сам фотосинтез [1, с. 373]. АПС виконує економічну, екологічну та соціальну функцію. Вона задовольняє потреби населення у продовольстві та забезпечує харчову і інші галузі промисловості сировиною. Сталий розвиток АПС також сприяє відтворенню і розвитку трудового потенціалу, підтримує природоохоронну діяльність та етнокультурну спадщину. Водночас, нинішня інституціональна структура АПС не відповідає повною мірою новим викликам трансформаційних перетворень. Складність регіональної АПС, як локалізованої територіально-галузевої системи потребує спеціального дослідження факторів, що визначають специфіку її функціонування та оцінки перспектив сталого розвитку. У роботі [2, с. 84] зроблено висновок, що прийшов час для визнання агропродовольчої сфери як суспільної цінності української нації, що потребує захисту цієї сфери. Слід також відмітити, АПС є складним цілісним об'єктом, ослаблення одного із структурних елементів якого дестабілізує ситуацію в цілому. Серйозною проблемою є те, що спостерігається значна диференціація населення за рівнем життя і споживання основних видів продуктів харчування. Зростання цін на аграрно-продовольчому ринку створює видимість його збалансованості і знижує можливості різних верств населення споживати продовольчі товари у відповідній кількості та асортименті. Важливим аспектом є диспаритет у отриманні доходів суб'єктами господарювання АПС: основний прибуток отримує сфера реалізації продукції, переробні підприємства та агрохолдинги. Водночас, орієнтація значної частки товаровиробників у АПС регіону на швидке отримання економічного ефекту від своєї діяльності, низький рівень контролю та відповідальності за неефективне використання

земель та низка інших природно-ресурсних факторів на сьогоднішній день є суттєвою загрозою екологічної та продовольчої безпеки держави.

Південний регіон України (Миколаївська, Одеська та Херсонська області) не має значних запасів енергетичних ресурсів, але тут є великий потенціал використання нетрадиційних джерел енергії (сонячної, вітрової, біоенергетики). Нині він налічує найбільшу кількість орних земель в Україні. Місцезосташування регіону в межах Причорноморської низовини зумовило перевагу на всій її території степових ландшафтів. АПС займає особливу базову роль у економіці досліджуваного регіону. Помірний клімат, чорноземні ґрунти в поєднанні з великою кількістю сонячних днів у році (вегетативний період – 200 днів) створюють сприятливі умови для вирощування зернових культур, овочів, розвитку садівництва і виноградарства.

Пріоритетними довгостроковими цілями сталого розвитку АПС регіону мають бути: забезпечення продовольчої безпеки держави, стати одним із лідерів на світовому ринку продовольства та подолати дискретність розвитку між містом і селом та забезпечити комфортні умов життєдіяльності у сільській місцевості. Саме інвестиційна привабливість і інноваційна активність регіону дозволяють забезпечити розробку і використання екологічно чистих технологій у АПС. Інноваційна діяльність у АПС полягає у поєднанні технологічних, виробничих і маркетингових заходів. Пріоритети інноваційної діяльності у АПС регіону заключають у собі: енерго- і ресурсозберігаючі технології виробництва, зберігання і переробки сільськогосподарської продукції; інновації, що сприяють забезпеченню внутрішнього ринку якісними і дешевими продуктами харчування вітчизняного виробництва; нововведення, що дозволяють підвищити надійність та ефективність харчового та сільськогосподарського обладнання; заходи, що дозволяють покращити екологічну ситуацію [3, с. 69].

Активні інноваційні процеси є найважливішим фактором сталого розвитку АПС. Ключовий момент сталого розвитку АПС – техніко-технологічне забезпечення, розвиток науки і інновацій. Інвестиції – це гарантія розвитку. Зокрема, за січень-вересень 2016 року їх обсяг склав 41,5 млрд грн. Це на 14,8 млрд грн або на 55,4% більше, ніж за відповідний період попереднього року. Серед найбільших інвестиційних проєктів 2016 р. – будівництво терміналу по перезавантаженню зернових і олійних культур китайської державної корпорації COFCO у м. Миколаєві. Це важлива ланка грандіозного проєкту «Один пояс – один шлях» і найбільша інвестиція КНР в агросектор України. Крім Китаю, вкладають гроші у вітчизняну агрологістику і США, зокрема провідна агропромислова корпорація Bunge реалізувала також у Миколаєві проєкт з будівництва виробничо-перевантажувального комплексу, що включає підприємство з виробництва рослинної олії та два термінали з

перевантаження олії та зерна. Крім того, зазначене підприємство забезпечується енергією за допомогою твердопаливного котла, що працює, використовуючи лузгу насіння соняшника. З переліком інших проектів можна ознайомитись на сайті [4].

Під час здійснення інноваційної діяльності у АПС слід враховувати вимоги не тільки економічних законів, але і природної циклічності. Зокрема, Д. Шиян справедливо зауважує, що: «...циклічність досліджуваної сфери відзначена ще в Біблії. Про це свідчить твердження про наявність чергування семи сприятливих і семи несприятливих років для виробництва зерна, а початок формування теорії циклічності логічно датувати роками, коли виникли та почали проявлятися промислові кризи, тобто з 1825 року» [5, с. 44].

Найважливіший чинник сталого розвитку АПС регіону – сталий розвиток сільських територій. Можливості розвитку сільських територій розширюються в умовах децентралізації. Перш за все, децентралізація – це передача значних повноважень від державних органів влади органам місцевого самоврядування. Одним із основних мотивів децентралізації є кращі перспективи для місцевого розвитку та сталого розвитку АПС регіону. Нині, соціально-економічна і демографічна ситуація у сільській місцевості залишається кризовою. Соціально-демографічна криза, в свою чергу, створює підґрунтя для технологічних і інноваційних криз у АПС регіону.

В основі методології управління сталим розвитком АПС регіону повинна бути ефективна реалізація функцій управління. Функції планування і прогнозування виконують роль методів управління. Координація управління – найважливіша ланка всієї системи. Важливою функцією і одночасно фактором соціальної інфраструктури є формування якості життя на селі і в невеликих містах регіону, зорієнтованих на переробку сільськогосподарської продукції. Сталий розвиток громад і регіонів залежатиме від їхньої здатності утримувати та створювати нові робочі місця та залучати інвестиції, завдяки тому, що розташовані там компанії є конкурентоспроможними в ключових секторах АПС. В досягненні сталого розвитку АПС одним з найскладніших завдань є формування завершеного ланцюга з виробництва, зберігання, переробки та реалізації сільськогосподарської та харчової продукції. Вирішити це завдання та вибудувати раціональний технологічний ланцюг просування продукції від виробництва до споживача, економити витрати і формувати оптимальну вартість виробництва, впливати на збут продукції, впроваджувати інновації, реалізовувати економічні інтереси усіх учасників об'єднання доцільно за рахунок створення кластерів. Отримання прибутку, що перевищує сумарний прибуток окремих підприємств АПС та забезпечення сталого розвитку і є метою кластеризації.

Велике значення для відродження сіл є встановлення більш тісних зв'язків між містом і селом. Мова йде про розширення безпосередніх контрактів з продажу свіжої продукції між сільськогосподарськими виробниками і кооперативами шляхом доставки товарів додому або продаж виробниками продукції на орендованих прилавках в супермаркетах або на фермерських ринках. Міських мешканців, в свою чергу, приваблює сільська місцевість з її чистим повітрям, смачною натуральною їжею, красивими ландшафтами. Велику роль у цьому відіграє «зелений туризм», роль і обсяги якого постійно зростають

Сучасну модель сталого розвитку АПС можна охарактеризувати як перехід до принципів організації просторового розвитку, що орієнтується на активізацію інноваційної складової, розвиток коопераційних і кластерних зв'язків, раціональне поєднання загальнодержавних і регіональних інтересів.

Список використаних джерел

1. Фізична економія у вимірах теорії і практики господарювання: колективна монографія / За ред. Ю. О. Лупенка, В. М. Жука, В. О. Шевчука та О. В. Ходеківської. – К. : ННЦ «Інститут аграрної економіки», 2013. – 502 с.
2. Павлов О. І. Агропродовольча сфера України як об'єкт національної безпеки / О. І. Павлов // Економічна та продовольча безпека України – 2013. – № 3 – С. 82–88.
3. Самофатова В. А. Інтегровані основи інноваційного і сталого розвитку / В. А. Самофатова // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки» – 2017. – Вип. 22. Част. II – С. 68–72.
4. ТОП аграрних инвестпроектів 2016. Национальный агропортал «Латифундист» [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://latifundist.com/spetsproekt/246-top-agrarnyh-investproektov-2016>
5. Шиян Д. В. Аграрні цикли: теорія, методологія, практика / Д. В. Шиян // Економіка АПК. – 2013. – № 2 – С. 43–48.